

i sine Forlangender om Toldnedsættelser end den Gang, da man levede i en Periode, der var mere frihandelsvenlig end den nuværende. Saaledes som Stillingen er nu overalt i Verden, kan man virkelig ikke sige, at Folketinget har gjort nogen væsentlig Indrømmelse, men derimod kan det i Sandhed siges, at Flertallet i Kommissionen har gjort betydelige Indrømmelser, og derfor er det ogsaa min Mening, at kan man ikke nogenlunde enes paa det Standpunkt, de have indtaget, saa bliver Ansvarret ikke vort, hvis vi holde paa det Forslag, som er saa moderat, saa indrømmende, saa forsonligt, som det paa nogen Maade kan forlanges. Men jeg vil meget beklage, om vi ikke i Aar skulde kunne enes om en Toldlov. Der er jo dog opnaaet Enighed paa meget væsentlige Omraader. Man er bleven enig om Toldtarifferne, det er en stor Ting. Man er bleven enig om Reguleringen af mange urimelige Ting i den gamle Toldlov. Desuden er man bleven enig om at nedsætte Tolden paa Raa- og Hjælpestoffer til omtrent 3 Mill. Kr. Jeg vilde ønske, at man havde ladet Trætolden uforandret, men ganske vist vilde jeg til Gengæld bede om, at man kunde komme af med Kultolden. Jeg tror, det er irrationelt, at man ikke vil afskaffe en Told paa en Artikel, som har Betydning rundt om i Landet for ethvert Hjem, og som tillige har den Betydning, at den bidrager til, at vor Industri ikke blot kan bestaa herhjemme, men endog kan kappes med Udlandets Industri. Man er, som sagt, bleven enig om disse Punkter, foreløbig i alt Fald, og man har jo ogsaa fra vor Side vist Tilbøjelighed til at ville gaa til en meget betydelig Luksustold; mærkeligt nok har det høje Folketing ikke syntes om at gaa med dertil; men det Punkt kan man dog maaske nok komme tilbage til senere. Der er altsaa naaet meget væsentlige Ting. Jeg forstaa derfor ikke den Udtalelse, der kom frem fra det ærede Medlem for 10de Kreds (Bojsen) i Gaar, og som gik ud paa, at dersom man ikke desuden kunde komme ind paa principielle Nedsættelser og kunde faa en Teori gennemført med Hensyn til Manufakturvarer, saa brød han sig ikke om denne Lov. Jeg kan ikke forstaa det Standpunkt. Jeg synes, at i en protektionistisk Periode, maa de Indrømmelser, der gøres her, være meget tilfredsstillende.

Maa jeg slutte med at udtale, at naar man venter, at Landstinget skal nok blive nødt til at tage imod en mere frihandelsvenlig Toldlov, saa tror jeg, man tager

fejl. Jeg kan tænke mig, at Rigsdagsmændene — ogsaa Landstingsmændene — ville blive nødt til at være med til Forandringer i vore Skatteforhold, fordi de ere uretfærdige, og fordi der paa dette Punkt absolut maa vises Indrømmelser paa forskellig Maade for at komme til et Resultat; men jeg tror ikke, at Landstingsvælgerne ville forlange af os, at vi skulde gaa med til paa et løst Skøn at udsætte Haandværk og Industri og en stor Del af den fattige Befolkning for vanskelige Forhold for at opnaa Fordele, som ere af rent illusorisk Natur. Derfor mener jeg, at skulde vi naa til et Resultat, saa maa de Herrer fra den anden Side endelig forstaa dette, at til dette kunne vi ikke gaa med, medens vi ellers selvfølgelig ville strække os vidt for at naa til en Ende paa denne Sag, thi jeg kan ganske være enig i, hvad der blev udtalt af den ærede sidste Taler, at det er i højeste Grad fornødent, at vi komme til Ro paa dette Punkt, og jeg vil tilføje, at en lykkelig Udgang af denne Sag maaske kan faa Betydning for andre Sager, som det ogsaa vil være ønskeligt at faa en endelig Løsning paa.

M. P. Jensen: Jeg skal ikke komme ind paa en Omtale af Toldlovsforslaget i Almindelighed, men jeg vil gerne henlede ærede Medlemmers Opmærksomhed paa en Fabrikvirksomhed, som efter Forslaget forekommer mig at blive for haardt behandlet ved dens Beskyttelses Nedsættelse. Jeg sigter herved til Fajance- og Lervarefabrikationen, som efter den nugældende Toldlov har en Beskyttelse af henholdsvis 8 Sk. og 3 Sk., men som efter Forslaget kun vil faa en Beskyttelse af 5 Øre pr. Pd. Skønt denne Nedsættelse ikke er stor, er den dog af den Beskaffenhed, at den vil være ensbetydende med de paagældende Fabrikkers, navnlig de mindre Fabrikkers Ruin. Denne Industri har været drevet paa Bornholm i en lang Aarrække, de bornholmske Fajance- og Terrakotta-Arbejder ere jo ogsaa velkendte og meget anerkendte. Der er i Rønne 13 saadanne mindre Fabrikker, som beskæftige et Antal af 150 Arbejdere, og tager man disse Arbejderes Familier med, underholder denne Industri ca. 450 Individuer. Forrige Aar udførtes der færdigt Arbejde til et Beløb af 120,000 Kr., og fordeler man dette Beløb paa de forholdsvis mange Arbejdere, vil man se, at det ikke er nogen synderlig stor Fortjeneste, hver har, ikke at tale om at Fabrikkerne selv tjener noget stort, selv med den nuværende Beskyttelse,